

kemu mestu 20.000 gld. za novo cesto iz mesta do kolodvora graško-rabske železnice. Nasproti je govoril dr. Srnec in dokazal, da ta cesta le Gradčanom koristi. — Za stran dež. jezdarske šole se pooblasti dež. odbor, vsa poslopja za najmanj 25.000 gld. prodati. — Sprejeti so bili tudi predlogi fin. odbora, da se deželne posilnice v Messendoifu in Lonkovci proti primernemu povračilu stroškov državni upravi odstopijo. — Deželni fond prevzame stroške 26.250 gld. za odkupljenje šotišč pri vravnavi reke Anize. — Mariborski mestni srenji se dovoli, da sme tri leta od 1. jan. 1874 pobirati vvoznino na pivo od vedra 10²/₁₀ kr. od žganih tekočin vedro 1⁷/₈ kr. Baron Rast je predlagal, da naj to samo za to leto velja, kar pa ni obveljalo, njemu pa nezaupanje Mariborčanov naklonilo.

Cerkvene zadeve.

Udom bratovšine sv. Cirila in Metoda. Vsa kega vernega Slovenca veseli zvedeti, kako bratovšina sv. Cirila in Metoda napreduje. Dokler so premilostljivi škof Anton Martin, njen pobožni začetnik še živeli, so vsako leto po „Zgodnji Danici“ kratko poročilo o tej bratovšini razglasili. Preblagi vrtnar že 12to leto v hladni zemlji počivajo, drevo pa, katerega so l. 1852 na slovanskih tleh zasadili, se lepo razeveta. V semeniški cerkvi v Mariboru se nahajajo glavne bukve te bratovšine. Na čelu se sveti preslavno ime **Antona Martina Slomškega**, prvega uda omenjene bratovšine. Za njim so zapisani vsi tadanji korarji Lavantinske cerkve, od katerih sta le še dva živa, sedanji mil. knez in škof Lavantinski in častni korar, konjiški dekan g. Jož. Rozman. Lepi izgledi pastirjev so obilno število vernikov k tej bratovšini pripeljali. Sedaj je v tej glavni matici že nad 100.000 udov vpisanih. *)

Druge glavne družbine bukve so shranjene pri sv. Jožefu nad Celjem. Tamkaj je bilo do letošnjega praznika sv. slovanskih apostolov 17.298 udov vpisanih. Te dni so pa prejeli več sto novih udov, katere je „Zg. Danica“ nabrala. Pri sv. Jožefu je tudi društveni altar, na katerem se po želji rajnega ustanovnika te bratovšine vsako leto v praznik sv. Cirila in Metoda prav slovesna božja služba za vse žive in mrtve ude te bratovšine opravlja. Vrh tega ima bratovšina še več podružnic, med kterimi je ona v Konjicah, ki šteje 544 udov. Srce vernemu Slovencu vesolja poskoči, ako premisli, koliko molitev in dobrih del da se vsak dan za združenje v veri ločenih slovanskih bratov opravi. Kedaj da bo Bogu dopadlo podreti zid, ki staroverce loči od rimsko-katoliške cerkve, tega nobeden človek ne ve. Zgodilo se pa bo, in se mora zgoditi, saj nam je

*) Tako mi je č. g. Horvat, misijonar pri sv. Jožefu v Celji povedal.

Kristus obljubil, rekoč: „Če sta dva izmed vas na zemlji edinih misli o kakaj stvari, za kar prosita, zgodilo se jima bo de od mojega Očeta, ki je v nebesih“ (Mat. 18, 19.) Ako že združena molitev dveh toliko premore, koliko še bo le združena molitev več kakor 100 tavžent bratov in sester bratovšine sv. Cirila in Metoda premogla! Zatoraj le ne opešati!

Misijon. V Zrečah so čč. oo. jezuiti 22. t. m. (tiho nedeljo) začeli sv. misijon, ki bo 8 dni trajal. To je že tretji misijon, katerega isti neutrudljivi misijonarji v konjiški dekaniji vodijo. L. 1866 so bili na Prihovi, l. 1867 pa v Konjicah. V Ločah so deset let poprej vodili ljudski misijon čč. Lazaristi od sv. Jožefa pri Celju.

Ne odlagaj sv. spovedi na slednjo uro! — V bolnišnici mariborski je ta mesec umrl delavec iz slov. Goric, Fr. Fekonja, kteri se nikakor ni hotel spovedati. Spovednik ga silno prigovarja na spoved, bolenik pa mu odgovarja: „Prosim ne nadlegujte in ne mučite me, saj vidite, da se ne morem spovedati!“ To se je godilo popoldan ob četrtri uri. Spovednik je menil, da bo lep izgled drugih bolnih trdovratneža spreobrnil, in je ravno v tisti izbi več bolnih preskrbel s sv. zakramenti. Potem se vrne zopet k omenjenemu boleniku in ga prosi za božjo voljo, naj bi se vendar spovedal, sicer bo prepozno. Bolenik pa odgovarja: „Ko bi moral umreti, bi mi dali piti in jesti, kar koli poželim; zdaj pa že tri dni nisem vina videl, — ne bom umrl ne!“ — Spovednik odide žalosten in hoče zvečer še enkrat poskusiti spreobrniti ga; ali prepozno je bilo! Ob sedmi uri zvečer je nagle smrti umrl. — Učimo se iz tega, ne zanemarjati milosti pokore, dokler jo še usmiljeni Bog ponuja.

Gospodarske stvari.

Posnetki iz gozdne postave za vojvodstvo Štajersko.

II. Oddelek.

O pospravljanju gozdnih pridelkov.

Vsak zemljišni lastnik je dolžen gozdne pridelke po svojih zemljiščih pospravljati, in le takrat, če se to zgoditi ne more ali je le z neprijetno velikimi stroški mogoče, se sme tudi po tujih zemljiščih to goditi, vendar na najmanj škodljivi način. Narejena škoda se mora povrniti.

O potrebi spravljavanja gozdnih pridelkov čez tuja zemljišča in o odškodnini razsoja nižja politična oblastnija.

Nad razsodbo te oblastnije zamore stranka rekurirati do višje oblastnije, in če se tudi po tem potu porazumljenje ne doseže, se sme redna pravna pot nastopiti. Kakor hitro je pa predbežno

določeni znesek odškodovanja položen, se pospravljanje drv ne sme dalje zadrževati.

Za podaljšanje riž vsake vrste ali drugih naprav za pospravljanje drv čez javne potoke, vode, skozi vasi, memo in prek tujih poslopij je dovoljenje okrajnega glavarstva potrebno.

Splav drv (pospravljanje po vodi), v katerem koli stannu, tako imenovano plavljenje in naprava plavišč potrebuje posebnega dovoljenja. To dovoljenje daje okrajno glavarstvo, če se hoče plavišče skozi tisti okraj napraviti, in ne trpi nad 3 leta. Če gre plavišče skozi več okrajev, ga dovoljuje politična deželna oblastnija (namestnija), če pa skozi razne kronovine in če gre za podaljšanje plavne pravice nad 3 leta, je dovoljenje ministrstvu notranjih zadev pridržano.

O porabi privatnih vod za pospravljanje drv razsoja nižja politična oblastnija v porazumljenju strank. —

Če se plavna pravica izključivo le na porabo določene vode razteza, se brez privoljenja opravičenca nova pravica plavljenja nikomur drugemu podeliti ne sme. Opravičenec je gledé sprejemanja plavljenega lesa, družbinskega plavljenja, potem gledé na branivne stavbe in škode po plavljenju narejene vezan na posebne določbe.

Pisane prosbe za novo dovoljenje plavljenja, za ponovljenje že doteklih splavnih pravic, morajo povedati čas plavljenja, kraj, na katerem se začne in do kod ima iti, potem vrste in množino plavljenega lesa kolikor mogoče natanko.

Prosbe za dovoljenje naprav splavnih stavb morajo naznaniti kraj in namen naprave in v pridanih virih in opisih namerjavano napravo stavb, njih razmero k celi okolici, k drugim stavbam in navodnim napravam na tisti vodi postavljenim razložiti.

Prosbe za dovoljenje novih splavi, za obnovenje doteklih splavnih pravic in za dovoljenje splavnih stavb, se morajo od političnih oblastnij nemudoma razglasiti v tistih srenjah, skozi katerih meje splav gre ali včinek splavnih stavb sega.

Če je več prosilcev za dovoljenje splavi v tekočem letu, se morajo prosbe v 14 dneh, sicer pa v 6 tjednih položiti. Ko ta obrok preteče, imajo politične oblastnije na samem mestu potrebne komisijonelne pozvedbe napraviti in pri tej priliki tudi dotične srenje, vse mejaše, udeležence in zvedence poklicati in na podlagi teh pozvedeb ali pa že znanih razmer svojo razsodbo storiti.

Dovoljenje za plavljenje ali za napravo splavnih stavb, če je sploh dopustljivo, se sme le tam odbiti, kder bi bilo v zvezi z velikimi nevarnostmi ali pa bi se morale druge iz javnega ozira večje ali saj enako važne naprave odstraniti, katerih ni mogoče na drug kraj prestaviti, in kder se očitno kaže, da bi plavljenje in splavne stavbe škodo delale, ktere podvzetniki ne morejo povrniti.

Če jih več za jedno splav ali napravo splavnih stavb na taistem ali skoro taistem mestu prosi,

se mora na to delati, da se prosilec dobrovoljno med seboj pogodijo.

Če se to porazumljenje v obroku od politične oblastnije postavljenem ne da doseči, razsojajo o tem politične oblastnije ali po okolščinah ministerstvo.

Navadnejše telečje bolezni in domača zdravila proti njim.

(Po „Pr. Ldw.“)

Zapeka in napihovanje sesavnih telet.

Ta bolezen ima svoj vzrok v nerednem delovanju črevesa mladičev in izvira večidel iz tega, da se materam brž po porodu zamlezno ali prvo mleko izmolze in tako mladičem potrebno zdravilo za odganjanje telečje smole, t. j. nesnage v črevah, ki jo teleta še iz maternega telesa seboj prinesó, odtegne. Včasih je pa tudi prehlajenje temu krivo.

Proti temu bolenju se daje vsake dve uri $\frac{1}{2}$ maselca lahkega zleznega (ajbiševga) poparka, v katerem je na pint (firtelj) vode 8 lotov glavberjeve soli raztopljen. Takim teletom se tudi ne da preveč na enkrat sesati.

Hudi želodčev in črevin náhod (katár.)

Znamenja te bolezni so, da sesavna teleta na enkrat nočejo več sesati, vedno ležijo in nečejo vstati. Sprva jih spreletava mrz, ušesa in spodnji deli rog so jim mrzli, žilno bitje poskoči v minuti na 120 in više; vedno se ogledujejo po trebuhu in se počasno in težavno trebijo. Vzroki tej bolezni so: prehlajenje po prepuhu, ležja na mokri stelji in mrzlih tleh, prepogosto in prekomerno sesanje i. t. d.

Zdravilo tako bolenemu živinčetu je vsaki dve uri $\frac{1}{4}$ maselca kamiličnega čaja (bokal ali pint zavrele vode, v katero je bil 1 lot grenke ali angleške soli raztopljen). Dajejo se tudi mlijni (zajfni) klistiri in pokladajo tople odeje teletu na trebuh. Prepuhu in drugih škodljivosti je treba živinčeta varovati. Če bi pa drugi, tretji dan ne odleglo živinčetu, ga je boljše zaklati, kajti meso je za rabo.

Drista sesavnih telet.

Drista, če živali rade žró in jih mrzlica ne trese, ni ravno nevarna, če se le vedno skrbi, da mladiči radi jedó in da se drugih škodljivosti varujejo. Če pa mrzlica pritegne in živali izgubijo veselje do jedi, je ta bolezen nasledek zanemarjenega želodčnega katara in zlezna koža v tenkih in debelih črevah je močno razdražena. Tako bolenim živalim se skuba 1 lot cijana (Enzian), 1 lot korenine sedmeroprstnice (tormentila, Blut- oder Ruhrwurz) v 3 maselcih vode, v kateri so 3 kvintelci magnezije raztopljeni. Od tega poparka se daje vsaki dve uri $\frac{1}{4}$ maselca. Če pa živinčeta z bolečinami blato od sebe dajejo, jim je treba dajati klistire, ktere se napravljajo, ako se zleza

iz kuhanega lanenega semena z mlačno vodo nekoliko zredči in s tem teleta klistirajo. Topla odejo okoli trebuha, toplo ležišče in zmerno sesanje, če se jim je zopet zahtelo sesa, pripomorejo kmalu do popolnega zdravlja, ki v 3—8 dneh nastopi.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarske skušnje.

Dobra krava mlekarica se spozna po repu. Švajcerski gospodarji kupujoči krave mlekarice gledajo posebno na njihov rep. Ako je ta brz na početku, ko se iz hrbta izpušča, debel in tako kratek, da komaj do kolen sega, pravijo, da je to znamenje slabe mlekarice; čim tanjši je od zgoraj in čim nižje pod kolena seže, tim boljša mlekarica je krava.

Gnoj za sadna drevesa. Vzemi 1 funt mizarskega kleja (lima), kuhaj ga, da se popolnoma raztopi, pomešaj ga z vedrom vode in zalivaj s tem drevesa. Zemljo okoli dreves je treba prej razrahljati. Za vsako drevo se vzeme 4—6 poličev. Če po nekoliko tednih utegneš zapaziti, koliko si s tem drevesom pomagal.

Dopisi.

Iz Gradca. Pred nekoliko leti smo se mogli tukaj bivačji Slovenci ponašati, da je med nami bil narodni duh in narodno gibanje, da se je tudi tukaj v Gradcu kazalo in širilo slovansko življenje. Bilo je narodnih močev sploh lepo število, kateri so darovali duševne in denarne moči za vsaktero narodno podvzetje, ki niso gledali niti na čas niti na delo, kedar je šlo za slovanske koristi. Radostno še se spominjam, kolika navdušenost se je pred leti kazala pri naših veselicah, kako mnogobrojne in živahne da so bile seje slov. dijakov; dijaci so kazali, da poznajo svoje dolžnosti proti slovanski domovini. V besedi in dejanji kazala se je iskrena ljubezen do naroda. Zgovornost mladine vzbujala je v sreih že na pol pomemčenih Slovanov narodno zavest, ter je pridobila mnogo malomarnih Slovencev narodnej stvari.

Starci, ki so bili slov. jezik že davno zavrgli, katerim se je iz prva zdevalo naše početje zgolj bederija, so začeli spoštovati svoj materni jezik in tu in tam zaslišala se je zopet stara „kranjska špraha“. Delo in trud rodila sta dober sad.

Zali Bog, da dandanes gremo zopet raketovo pot, da je ponehala navdušenost in delanost. Ni več vzajemnosti, ni več narodne ideje, in če jo povdarjaš, najdeš pri sedanjih Slovencih le zasmehovanje. Narodne veselice morajo nehati, društva propadajo eno za drugim, Slovenci začeli so zopet nemškurati, kakor nekdanj in — tužna nam majka — mnogo jih postaja celó nasprotnih našim potrebam. Dijaštvo je needino in se jako malo briga za narodni napredek. Vza-

jemnost ostane sploh prazna beseda, dejansko pa se podirajo prav marljivo vse narodne naprave, katere so nam v prejšnjih letih vrli naši narodnjaki ustanovili. —

Kaj je vsega tega krivo? Uzrokov je več, naj omenim le nekih. Mladeži, ktera se voditi da blagim vtisom, manjka spodbudnih izgle-dov. V naših zborih, deželnem kakor državnem, je skoro čisto zaspala narodna politika. Liberalni slovenski poslanci, ki so ob volitvah toliko kričali s svojim „narodnim“ (?) programom, so se sprijaznili z nemškimi liberalci, našimi najhujšimi nasprotniki, katerih zdaj po sklenjeni zvezi nočejo in tudi ne morejo dražiti s tirjatvami naših narodnih potreb in pravič. Drug uzrok je, da mladež iz „Naroda“, ki se v novejšem času jako malo briga za narodno stvar, nič druga ne dobiva, nego slepo sovraštvo proti krščanstvu sploh in posebno proti kat. duhovenstvu. To vodi v brez-verstvo, to pa v spačenost in duševno malomarnost, ki je morilka vseh blagih vzorov, kakoršen je vzor narodnosti. Zbegani duh ne ume več, kar je blago in dobro; popačeno srce pa slabi voljo, odločnost in gorečnost za pravično stvar. Vnemarnež v eni reči ostane vnemarnež v vseh drugih. Ni se torej čuditi, da se mladež na vsučilišču rajši zasukne na „tarok“ v kavano, kakor v kako narodno društvo. — Opazovalcu teh žalostnih prikazni je že zdavno jasno, da pridemo Slovenci s hvalisano „svetno inteligencijo“ skoro na kant.

Iz Celja, 22. sušca 1874. — „V združbi je moč in napredek!“ tako so me učili pošteni rodoljubje, ko sem še malo poznal pomen tega gesla, ko še sploh nijsem mnogo o politiki vedel. Vendar sem si dobro zapomnil ta pregovor, in ko sem postal starejši, vedel sem ceniti njegovo vrednost. Videl sem mnogo krajev, malih in večjih, in povsod so bili ljudje vže kolikor toliko združeni v celote, koje so imenovali „društva.“ Začetkoma so bila takova društva jako prvotna in le sčasoma postajala so olikanejša. Sedaj pa, ko smo Slovenci spoznali, da smo samostojni narod, je ustanovljenih že sto in sto društev raznih namenov. V Ljubljani, Mariboru, Celovcu, Trstu, Gorici — povsod stojé na trdnem stališču narodna društva.*)

Tudi tukaj v Celji, v mestu, ki leži na pripravnem kraju Slov. Štirské, se je bilo ustanovilo društvo „Čitalnica.“ — Navdušeno so delovali tukajšnji narodnjaki, z vrlim domoljubom dr. Kočevarjem, da se je vzdrževala čitalnica; ali „tempora mutantur!“ Dr. Kočevar, predsednik čitalnice, je preobložen z mnogostranskimi opravili, in kakor hitro se je on odtegnil delovanju, jela je tudi čitalnica hirati — in sedaj? sedaj je — zaspala! Navdušenost je omrzela in tudi narodnost mnogo trpi pred navali tukajšnjih nemčurjev. Za mesto, ktero ima izključljivo slovenske okoličane, je to neodpušljiva napaka. Še celó čital-

*) Še bolj bi pa, ko bi med narodnjaki edinost bila. Vredn.